

Transparens og tilsløring i politiets kunnskapssystemer

Jenny Maria Lundgaard, førsteamanuensis ved Politihøgskolen, jenlun@phs.no

Guro Flinterud, forsker ved Politihøgskolen, gurfli@phs.no

Brita Bjørkelo, professor ved Politihøgskolen, bribjo@phs.no

Johanne Yttri Dahl, professor ved Politihøgskolen, johdah@phs.no

Sammendrag

Det norske politiet vektlegger i økende grad det som kalles *kunnskapsbasert politiarbeid*, der kunnskap skal være retningsgivende for praksis. Det har i mindre grad vært fokusert på denne kunnskapens tilblivelse. Artikkelen bruker en case fra politiets operasjonssentral for å utforske teknologiens rolle i produksjonen av kunnskap, i lys av perspektiver fra teknologi og vitenskapsstudier (STS). Vi diskuterer hvordan teknologiene er med på å forme hva som får status som kunnskap, og hvordan de løfter frem og tilslører forskjellige sider av virkeligheten.

English summary

The Norwegian police is increasingly focusing on *knowledge-based policing*. Knowledge should steer practice, but the becoming of this knowledge is rarely scrutinized. The article uses a case from a police control room to explore the role technology plays in knowledge production, using perspectives from science and technology studies (STS). We discuss how technologies take part in shaping what is considered knowledge, and how they simultaneously conceal the complexities of reality.

Keywords

Policing, control rooms, social media, science and technology studies

Politiet håndterer i sitt daglige virke ulike hendelser og fenomener, og mange av disse meldes inn via operasjonssentralen og er ofte uklare og komplekse. Mye skjer på veien fra en hendelse meldes inn gjennom nødanrop til politiets operasjonssentral, via registreringer i politiets systemer og til siste oppdatering på Twitter konkluderer med at «...vi er ferdige på stedet». Når hendelsene nedtegnes og registreres i disse systemene, dannes grunnlaget for videre kunnskapsproduksjon, dersom de benyttes i statistikker, etterforskninger eller annen formidling. Det som presenteres, anses som etablert kunnskap om hendelser, samfunnsutvikling eller politiets egen innsats. Men hvordan dannes egentlig denne kunnskapen, og hvilken rolle spiller teknologiene som benyttes?

I denne artikkelen skal vi se på hvilken rolle digitale systemer og plattformer spiller i å forme politiets kunnskapsproduksjon. Kunnskap kommer i mange former og betinges av historiske, organisatoriske og sosiale kontekster (jf. Cressman 2009; Law 2004; Mol 2002). Den kunnskapen vi fokuserer på her, er den som også formes av teknologier (Callon 1990). Mye av kunnskapen politiet produserer, blir nedtegnet, lagret og kan hentes frem i ulike systemer. Det betyr at alt som *ikke* nedtegnes, ofte forsvinner ut av kunnskapsgrunnlaget. Slik blir fakta materialisert gjennom teknologi. Teknologi beskrives ofte som sorte bokser (Latour 1999: 304), maskiner som omgjør *input* til *output*, men som samtidig tilslører det som skjer på innsiden. Teknologier strukturerer arbeid, både på intenderte og uintenderte måter (Callon 1990: 132). Skal en forstå kompleksiteten i prosessene som skaper den sosiale virkeligheten, må en derfor åpne de sorte boksene og studere innsiden av dem.

Kunnskap formes også av dem som produserer kunnskapen (Lien, Nustad og Ween 2012: 215). Slik er politiet selv med på å etablere hva som får status som kunnskap i samfunnet. Gitt politiets rolle og samfunnsmandat er det særlig viktig å studere denne etatens kunnskapsproduksjon. Politiets uttalelser tillegges stor vekt, på grunn av den høye tilliten befolkningen har til etaten (Thomassen og Kääriäinen 2016). Politiet har i gitte situasjoner rett til å bruke makt mot statens borgere. Konsekvensene av politiets kunnskap blir derfor viktige på flere måter: Deres arbeid er inngangsporten til straffeapparatet (Finstad 2000) og kan bli avgjørende for rettsavgjørelser og domfellelser. Analyser og statistikker bidrar til å forme samfunnets kollektive forståelser av kriminalitet, risiko og fare. Å studere på mikronivå hvordan selve dataene i disse kunnskapsproduktene også er noe som *skapes*, gir dermed bedre innsikt og økt forståelse for hva som former politiets kunnskapsproduksjon. I en demokratisk rettsstat er dette viktig, både for å kunne «kontrollere kontrollørene» og for å utvide forståelsen av hva som får status som kunnskap i samfunnet.

Kunnskapsbasert politiarbeid som idé

Internasjonalt har politiets kunnskapsorientering de to siste tiårene dreid i retning av det som kalles *evidence-based policing*. Her hentes metodene særlig fra de positivistiske vitenskapene (Sherman 2013; Hope 2020), og målet er å oppnå såkalt objektivt sikker kunnskap. Disse ideene gjenspeiles til dels hos det norske politiet, men i den mer moderate versjonen *kunnskapsbasert politiarbeid* (Handegård og Berg 2020; Gundhus 2006). Der vektlegges det at tiltak skal iverksettes basert på systematisk innhenting og analyse av kunnskap (NOU 2009: 12: 185). Slik gjør kunnskapsorienteringen beslutninger mer transparente og mulige å ettergå og forbedre.

I arbeidet med å heve kvaliteten på politiarbeidet har teknologi blitt en viktig faktor. Ericson og Haggerty (1997: 8) viste hvordan politiet konstant står overfor regler, formater og teknologier som ikke fungerer optimalt, men der løsningen som presenteres, blir mer av det samme – flere og bedre teknologier. Troen på at det er mulig å hindre uønskede hendelser i å finne sted, skjøt fart etter 11. september 2001 (Amoore og De Goede 2008; Amoore 2013). I Norge ble dette tydelig etter terrorangrepene 22. juli 2011, og diskusjonen om hvordan det hele kunne vært avverget (Halvorsen 2014; NOU 2012: 14; Lomell 2014). 22. juli-kommisjonens rapport fremholdt at politiet mislyktes med identifisering av risiko, systematisk planlegging og å håndtere krisen på en effektiv måte. Årsaken ble sagt å være politiets kultur, holdninger og lederskap. Løsningen ble, som et ekko av Ericson og Haggertys beskrivelser to tiår tidligere, å øke takten på eksisterende prosesser – økt systematikk og teknologibruk (Gundhus 2017: 259).

Teknologier former politiarbeidet (Manning 1992) og kan bidra til standardisering, effektivisering og etterprøvbarhet. Flyverbom (2019) har påpekt at dette allikevel ikke fører til ren transparens, men til *administrert synlighet*, der noe fremheves og noe tilsløres. Resultatet blir heller aldri bedre enn de dataene som legges inn i systemene. Vi trenger derfor å se også på hva som former *inputen*, altså hvordan politiet vurderer, selekterer og fortolker den informasjonen som nedtegnes i systemene (se Gillespie 2014). I det følgende skal vi se på hvordan teknologiene en bruker, former politiarbeidets *output*, altså fortellinger som kan studeres, kritiseres og brukes til læring.

Fra komplekse virkeligheter til teknologisk materialiserte fakta

Politiets operasjonssentral mottar anrop om potensielle nødssituasjoner og vurderer behovet for politibistand. Vi bruker her en hendelse fra politiets operasjonssentral for å undersøke tilblivelsen av det som – gjennom registreringer i politiets interne systemer og formidlinger av hendelser i sosiale medier – etter hvert får status som kunnskap, det politiet *vet*. Hendelsen er

hentet fra en etnografisk studie av meningsdannelse og beslutningsprosesser ved politiets operasjonssentral (Lundgaard 2021):

En innringer til politiets nødtelefon sier han er blitt ranet. Politioperatøren loggfører hendelsen. Samtalen er vanskelig, operatøren får ikke svar på det han spør om, for eksempel hvor melder er og hvor ranet skjedde. Han utfyller feltene systemet krever: En foreløpig adresse, «forholdets art» settes til kategorien «undersøkelsessaker» og hastegraden, som fastsettes på en skala fra ingen, via 3, 2, 1, til Alarm, settes til «Ingen».

Melder sier han vil anmelde forholdet på en politistasjon. Han sier raneren hadde pistol og tok en sum kontanter. Han nevner at han står ved Sentrum kirke og operatøren endrer adressen. Melder kommer med mye informasjon, ikke alt gir mening. Operatøren loggfører det som beskrives av vold og trusler, altså lovbrudd, og at han er «usikker på hvor troverdig dette er».

Operatøren sier til meg [forskeren] at det åpenbart er rus i bildet, men det kan likevel ha skjedd noe. Vektorselskapet i området ringes, deres overvåkningsbilder viser at noen tar to hammere ut av en sekk. Operatøren endrer oppfatning, hastegraden settes opp til 2, en patrulje sendes.

Operatøren sier til meg at måten melder begynte samtalen på gjorde ham mistenksom, at reelle ran ikke beskrives slik, og at han satte forholdets art til «undersøkelsessak», ikke «ran av person». «Jeg fikk tidlig en feeling av at noe ikke stemte», sier han, «hadde det vært reelt hadde det blitt prioritert høyt.» Søkene i politiets systemer tilsier at melder har hatt masse kontakt med politiet, noe som underbygger operatørens oppfatning av melderens.

Det er mye frem og tilbake i tilbakemeldingene fra patruljen: Melder lukter hasj, summen han skal ha blitt ranet for, har økt og han er i besittelse av endel verdisaker. Etter litt over en time er oppdraget avsluttet med koden «ordnet på stedet», melder er bedt om å anmelde selv, og to hammere er tatt med til destruksjon.

Både operatøren og forskeren prøver å forstå hva som skjer, og hva som har skjedd: Det er mye uklarhet, og hverken underveis eller i ettertid er det tydelig hva som egentlig fant sted der innringeren befant seg – var det et pistolran eller noe annet som hadde skjedd?

I strømmen av hendelser sentralen prosesserer, er det ikke gitt at et oppdrag som dette huskes i detalj av de involverte i politiet. Hvilken kunnskap finnes om denne episoden i ettertid, for

eksempel dersom media eller etterforskere vil vite noe om den? På tross av vedvarende uklarhet om hva som *egentlig* hadde skjedd, materialiseres representasjoner av hendelsen gjennom ulike datateknologier, som interne politiregistre og Twitter. Det er disse representasjonene som får status som kunnskap.

Politisystemenes betydning

Nedtegnelser i vaktloggen

Det første stedet en går til for å få vite noe om hendelsen, er politiets loggføringssystem, PO. Der skrives det inn informasjon i forbindelse med oppdrag. PO er skapt og utvikles av politiet selv. I systemet finnes det noen krav til hva som skal skrives inn og når, blant annet må en alltid starte med å registrere adresse, type hendelse og hastegrad. Andre momenter er det som regel opp til de ansatte å vurdere om må nedtegnes. Loggføringen kan påvirkes av blant annet tidspress og vaner. I noen logger skilles det mellom sikker og usikker informasjon, andre steder er det vanskelig å se vurderingene som er gjort. PO ble ikke skapt for å være et register, men en vaktlogg og en slags notatblokk. Systemet ble primært laget for å være til nytte underveis i oppdragshåndteringen, og i motsetning til i flere andre politisystemer kontrolleres eller kvalitetssikres ikke informasjonen i etterkant. Likevel brukes PO i ettertid for å finne opplysninger eller sannsynliggjøre scenarier. Slik kan usikker informasjon fra gårsdagens hendelser bli en del av beslutningsgrunnlaget når en skal håndtere dagens usikkerhet (Lundgaard 2021).

Uten å være til stede og få formidlet operatørens vurderinger, forstår en imidlertid ikke hvordan en melding der en person sier seg ranet med pistol, ikke registreres som et væpnet ran med høy prioritet (hastegrad), men heller blir en undersøkelsessak der ingen patrulje i utgangspunktet sendes. Å lese PO i retrospekt gir ikke en fullstendig beskrivelse av det som skjedde, men kan tidvis gi innsikt i endringer som fant sted (se også Renå 2018). I hendelsen ovenfor ser vi at få av operatørens vurderinger nedtegnes og begrunnes, med unntak av der han stiller spørsmål ved meldingens troverdighet. Likevel ser en at forståelsen av oppdraget har utviklet seg når adressen, forholdets art og hastegraden blir endret. PO formidler representasjoner av virkeligheten: først innringers fortolkning av situasjonen, deretter operatørens fortolkning og til slutt leserens forståelse av det PO formidler. Hva som faktisk skjedde ved Sentrum kirke denne dagen, forblir usikkert.

PO er et register som ikke er et register. Det produserer data som benyttes videre, blant annet til statistikk og oversikter over politiets virksomhet. Loggføringen kan formes av lokale

praksiser, nasjonale retningslinjer, politiske satsninger og individuelle, mer eller mindre bevisste, valg og vurderinger. Kunnskapen systemet genererer, er et resultat av prosesser en ikke alltid kan lese seg frem til når en i ettertid skal vurdere og eventuelt bruke informasjonen PO presenterer.

Responstidsmåling: Fra uklare hendelser til styringsgrunnlag

Et oppdrags hastegrad forteller hvor prekært det anses å sende patrulje i dette oppdraget. Dette knyttes til måling av responstid: tiden det tar fra politiet får melding om en hendelse, til en patrulje er på stedet. 22. juli-kommisjonens rapport (NOU 2012: 14) anbefalte innføring av slike målinger, og dette ble innført fra 2015. Senere ble det vedtatt fra politisk hold at selve tiden skulle ned (Prop. 61 LS (2014–2015)). Responstid vektlegges både av politiet og de politiske styringsnivåene.

Uten teknologi kunne ikke responstid blitt målt: Tidspunktet for når et anrop kommer inn og besvares, registreres automatisk i PO. Hastegraden settes manuelt og skal i utgangspunktet ikke endres underveis. Vurderer operasjonssentralen hastegraden til å være 1 eller Alarm, vil responstid måles i oppdraget. Patruljenes ankomst til stedet registreres i PO ved at patruljen benytter knapper på sambandet, og ved at en operatør som ser i kartsystemet at den er fremme, eller det registreres automatisk via GPS-styrte signaler (for flere detaljer, se Lundgaard 2021).

Målet om lav responstid er det enighet om: De som trenger hjelp raskest, skal få det først. Målstyringen skapte imidlertid nye praksiser, og i flere distrikter ble det uttrykt bekymring for om systemet ga høyere terskel for å sette høy hastegrad på oppdrag, fordi det ville medføre måling og søkelys fra styringsnivåene. Innføringen av systemet ga slik en målforskyvning (jf. Wathne 2018; Smith 1995), der selve målingen ble målet (Lundgaard 2021). Systemet i seg selv ble viktig, ikke bare det underliggende målet – å hjelpe dem som trenger det, raskt.

Responstidssystemet knytter politiske krav til konkrete vurderinger ved enkelthendelser. Slik blir den helt initiale forståelsen av hva en står ovenfor, knyttet til målinger av oppnådd responstid for distriktene. Fra rotet og usikkerheten i PO dannes altså tall på prosentvis måloppnåelse, som en del av mål- og resultatstyringen i politiet. Politimestrene må svare for alle tall i sitt distrikt, og blant disse er responstid det eneste som angår den operative virksomheten direkte (Lundgaard 2021). Det lille tallet, fastsatt helt i starten av loggføringen, forflytter seg dermed gjennom systemene og helt til topps, tidvis helt til Stortinget. Vurderinger som gjøres nesten umiddelbart i håndteringen av et anrop, der mye fremdeles er usikkert, danner

dermed kunnskap med mulig vidtrekkende konsekvenser, som i vurderinger av fremtidige ressursbehov.

Hendelsen ovenfor ble ikke responstidsmålt, ettersom den aldri ble forstått som alvorlig nok. Hadde den fått en høyere prioritet, ville den blitt en del av et slikt kunnskapsgrunnlag. Usikkerheten som ofte knyttes til oppdragene innledningsvis, og de endringer som finner sted underveis, ser en ikke i resultatoversiktene. Teknologienes utforming og funksjon fremhever ikke usikkerhet og skjønnsmessige vurderinger, og de ferdige fremstillingene av oppnådd responstid fremstår som sikrere enn den virkeligheten de skal representere.

Institusjonaliseringen av Twitter

Det siste tiåret har politiets tilstedeværelse på sosiale medier blitt en selvfølge i den vestlige verden (Crump 2011; Schneider 2016). Sosiale medier er ikke formulert inn i det kunnskapsbaserte politiarbeidet, men kom som svar på et ønske fra grasrota og nyhetsmedier, heller enn et krav fra styringsnivåene. I Norge er politiet tydeligst til stede på Facebook og Twitter. Facebook er preget av «Politiets nettpatrolje», en offisiell nettbasert politipost med egne ansatte.¹ De oppfordrer publikum til å ta kontakt, både for å få råd og gi tips. Slik dialog med publikum gjennom tilstedeværelse på sosiale medier finner sted i flere vestlige land (Bullock 2018; Ellis 2020; Wood 2020). I Norge er operasjonssentralenes Twitter-kontoer mer synlige enn nettpatroljene, særlig gjennom sitering i nyhetsmediene. Disse kontoene skiller seg fra nettpatroljenes kontoer ved at formålet er informasjon fremfor dialog. Der formidles operasjonssentralens forståelse av hendelser, og det de ansatte tenker at dekker informasjonsbehovet hos publikum og mediene.

Bruken av Twitter har vært gjennom en standardiseringsprosess etter at plattformen først ble tatt i bruk av Oslo politidistrikt 28. september 2011.² Den første tiden fulgte politiets Twitter-kontoer sosiale medier-logikk (van Dijk og Poell 2013) med humor og spontanitet, men preges nå av ideen om det kunnskapsbaserte: dagens polititweeter skal være nøytrale og informative (Politidirektoratet 2018). Limericks, poesi og mer eller mindre vellykkede forsøk på humor fikk mye oppmerksomhet i starten, og ikke kun positivt. I 2013 vant Oslopolitiet kåringen av «årets tweet» på konferansen Social Media Days (Wictorsen 2013), med denne meldingen: «Storo: Vi fikk melding om pågående husbråk med kvinneskrik. Da vi kom fram fant vi et sykepleier-vorspiel. Vi forlater stedet snart.» Det ble imidlertid også stilt spørsmål ved om nødetatenes oppgave var å være morsomme på Twitter. Bruk av humor anses å øke faren for å fremstå som

useriøse, diskriminerende eller å avdekke taushetsbelagt eller personidentifiserende informasjon (Bullock 2018).

I 2018 kom Politidirektoratets retningslinjer for språk og innhold på Twitter. Der fremheves begreper som «saklig og nøktern», «godt vurderte budskap», og «ro, kontroll, kompetanse og ekspertise» (Politidirektoratet 2018). Med det definerte politiet sin Twitter-bruk inn i det kunnskapsbaserte, som et uttrykk for idealet om og troen på det kunnskapsbasertes objektivitet. Dette står i motsetning til for eksempel Australia, der politiet en periode hadde en meme-strategi hvor de planmessig postet morsomme og søte bilder av politihunder (Wood 2020). I stedet for å tilpasse seg sosiale medier-logikk, søker det norske politiet å integrere de sosiale mediene i institusjonens logikk, som en del av kunnskapssamfunnet fremfor mediasamfunnet.

De fleste oppdrag politiet håndterer, når ikke Twitter, selv om Twitter-kontoene deres kan fremstå som formidling av alt som skjer. Om hendelsen i vår case ble twitret, vet vi ikke, men det er ikke vanskelig å finne eksempler på tilsvarende hendelser, som her, fra @oslopolitioips på Twitter:³

#Oslo. Konows gate i gamlebyen. En person er ranet med kniv og lettere skadet. Vi søker med flere patruljer etter en gjerningsperson i området.

Den ble senere oppdatert:

Vi har nå pågrepet en person etter at hundepatruljen vår gikk søk, fikk spor og påtraff en mann vi mener er gjerningspersonen. Vi har også kontroll på en kniv.

Det er lite synlig usikkerhet i beskrivelsene: Selv før politiet har fått en avklaring på hva som har skjedd, slås det fast at en person er ranet. Det skrives ikke at gjerningspersonen er ukjent eller på frifot, men at politiet «søker», og at de er «flere». Når en mann så er pågrepet, er det ikke slik at politiet «tror» de har funnet gjerningspersonen, de «mener» de har funnet ham. Situasjonens usikkerhet blir altså formidlet med formuleringer som gir uttrykk for politiets aktivitet og kontroll. Hendelser materialiseres på Twitter også før en eventuell etterforskning, noen ganger før patruljen i det hele tatt er fremme. Twitter blir dermed ikke bare en informasjonskanal, men også en aktør som bidrar til å konstituere en avgrenset hendelse.

Operasjonssentralen må ta beslutninger basert på begrenset og usikker informasjon (Lundgaard 2021), men på Twitter er språket autoritativt og aktivt: Politiets vurderinger uttrykkes med ord som «mener» fremfor «tror». Disse subtile nyansene kan være uttrykk for idealet om objektivitet i politispråket, og er også et uttrykk for hvor godt standardiseringene i et

kunnskapsbasert system spiller sammen med den tradisjonelle politiautoriteten. I PO reduseres kompleksiteten i hendelsen, og reduksjonen fortsetter når hendelsen skal formuleres i en 280-tegns tweet. På Twitter presenterer politiet ikke bare hendelsen, men også seg selv: De skal kunne stå til rette for sin håndtering, og signaliserer samtidig handlekraft og kontroll.

Det er ikke bare standardiseringen av hendelsesforløpet som er viktig på Twitter, men også standardiseringen av språket *om* den. Uavhengig av situasjonen konstrueres politiet språklig som handlende og autoritativt – vi kom, vi så, vi fikk kontroll. På Twitter presenteres ryddige representasjoner av hendelser som i utgangspunktet kan ha vært uklare og motsetningsfylte, men som konstrueres etter en gjenkjennbar formel. Hadde den uklare hendelsen i casen vår nådd Twitter, kunne den sett slik ut:

#Sentrum. Vi har vært ved Sentrum kirke i forbindelse med en undersøkelsessak.
Patruljen er ferdig på stedet og har tatt to hammere i beslag.

Teknologisk transparens og tilsløring

I denne artikkelen har vi vist hvordan en hendelse håndtert ved politiets operasjonssentral i ettertid kan gjenfinnes i ulike digitale systemer og teknologier, både interne politisystemer og offentlig tilgjengelige digitale plattformer. Når hendelser lagres i PO, responstidsmåles eller twitres, får vi teknologisk formede representasjoner av virkeligheten. Hendelsen i casen oversettes til kunnskap når den nedtegnes i et system der spor av den kan gjenfinnes og eventuelt gjenbrukes. Teknologiene gir transparens og gjør det mulig å etterprøve vurderinger og beslutninger gjort av politiet, men bare til et visst punkt (Lundgaard 2021). Når en i etterkant vil danne seg et bilde av en hendelse, får en kun tilgang til deler av dette bildet.

Resultatet blir en administrert synlighet der samfunnets krav til dokumentasjon formes av det som er teknologisk mulig (Flyverbom 2019). For å forstå hva som blir til kunnskap, og hvordan, må en se på hva de ulike systemene *gjør*: hvordan de er strukturert, og hvordan de fungerer. Felles for systemene vi har sett på her, er at de tilslører noe av kompleksiteten i den opprinnelige situasjonen. Systemenes innretning reduserer både hendelsene og usikkerheten forbundet med dem. Når noe blir materialisert i ulike systemer, fremstår det mer som fakta og sannhet enn det kanskje gjorde i den virkeligheten der det utspant seg.

Å fokusere på politiets bruk av digitale teknologier åpner for å undersøke deres arbeid som epistemisk praksis. Politiets virksomhet skal være kontrollerbar, beslutninger og informasjon skal kunne gjenfinnes og kontrolleres i ettertid (det politiet omtaler som notoritet), og bygge på kunnskap som er nøytral og objektiv. Teknologiene bidrar til en slik fremstilling. Den klarheten

outputen fra systemene fremviser, fremstår som objektiv og upolitisk, fordi det er dette systemene er laget for å presentere. De er ikke utviklet for å gi innblikk i virkelighetens kompleksitet. Twitter ble laget med et mål om å demokratisere ytringsrommet, responstidsmålinger kom i stand for å kunne ha kontroll med politiets tjenester. Systemenes formål, infrastruktur og intenderte og uintenderte funksjoner former både praksiser og kunnskapsproduksjon. Det gjør at det i tillegg til større mulighet for kontroll og etterprøvbarehet også finnes risiko i en idealisert tro på teknologiens bidrag til produksjonen av sikker kunnskap. I alle slike prosesser finnes politiske og etiske dimensjoner (Bowker og Star 2000), og det å studere teknologiene kan få frem disse etiske og politiske sidene.

Teknologiene og de digitale verktøyene bidrar til en nødvendig sortering og forenkling av verden (jf. Bowker og Star 2000). Systemene fungerer også som beslutningsstøtte gjennom å hjelpe til med å rydde og sortere i den komplekse og rotete virkeligheten politiet befinner seg i (Lundgaard 2021). For politiet, og for dem som styrer og samhandler med dem, muliggjør de intern og ekstern kommunikasjon, kontroll og etterprøvbarehet. Samtidig er teknologi i seg selv aldri en universalløsning. Den kan også bidra til en overdrevet forenkling hvis outputen benyttes i statistikker og fortellinger om utviklingen av risiko, fare og kriminalitet.

Politiet møter krav fra samfunnet om å rapportere og legitimere sine handlinger og å gjøre endringer basert på forskningsbasert kunnskap. Kravene kommer samtidig til syne i politiets egne systemer og i deres bruk av sosiale medier. De digitale teknologiene bidrar til transparens, men tilslører samtidig usikkerhet og tvetydighet, noe som kan bli problematisk når fremstillingene brukes som beslutningsgrunnlag i politimessige og politiske spørsmål.

Finansiering: Artikkelen er del av prosjektet «A matter of facts: Flows of knowledge through digitalized police practices», finansiert gjennom Forskningsrådets SAMKUL-program. Ingen av forfatterne har interessekonflikter i spørsmålene som artikkelen tar for seg.

Referanser

Amoore, L. (2013). *The Politics of Possibility: Risk and Security Beyond Probability*. Durham: Duke University Press. <https://doi.org/10.1515/9780822377269>

Amoore, L., og M. De Goede (2008). «Transactions after 9/11: The banal face of the preemptive strike». *Transactions of the Institute of British Geographers* 33: 173–185. <https://doi.org/10.1111/j.1475-5661.2008.00291.x>

Bowker, G.C., og S.L. Star (2000). *Sorting things out: Classification and its consequences*. Cambridge: The MIT Press.

Bullock, K. (2018). «(Re)presenting ‘order’ online: The construction of police presentational strategies on social media». *Policing and Society* 28(3): 345–359. <https://doi.org/10.1080/10439463.2016.1177529>

Callon, M. (1990). «Techno-economic Networks and Irreversibility». *The Sociological Review*, 38(1): 132–161. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.1990.tb03351.x>

Cressman, D. (2009). «A Brief Overview of Actor-Network Theory: Punctualization, Heterogeneous Engineering & Translation». Centre for Policy Research on Science and Technology. <http://summit.sfu.ca/item/13593>

Crump, J. (2011). «What Are the Police Doing on Twitter? Social Media, the Police and the Public». *Policy & Internet*, 3(4): 1–27. <https://doi.org/10.2202/1944-2866.1130>

Ellis, J.R. (2020). «More than a trivial pursuit: Public order policing narratives and the ‘social media test’». *Crime, Media, Culture*, 17(2): 185–207. <https://doi.org/10.1177/174165902091863410.1177/1741659020918634>

Ericson, R.V., og K.D. Haggerty (1997). *Policing the risk society*. Oxford: Clarendon Press. <https://doi.org/10.3138/9781442678590>

Finstad, L. (2000). *Politiblikket*. Oslo: Pax.

Flyverbom, M. (2019). *The Digital Prism: Transparency and managed visibilities in a datafied world*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781316442692>

Gillespie, T. (2014). «The relevance of algorithms». I T. Gillespie, P.J. Boczkowski og K.A. Foot (red.), *Media Technologies: Essays on Communication, materiality and society*, s. 167–193. Cambridge: The MIT press. <https://doi.org/10.7551/mitpress/9780262525374.001.0001>

Gundhus, H.I. (2006). *For sikkerhets skyld: IKT, yrkeskulturer og kunnskapsarbeid i politiet*. Oslo: Unipub.

Gundhus, H.O.I. (2017). «Discretion as an Obstacle: Police Culture, Change, and Governance in a Norwegian Context». *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 11(3): 258–272.

<https://doi.org/10.1093/police/pax012>

Halvorsen, V. (2014). «Overvåkningens begrensninger: Et komparativt og historisk perspektiv på 22. julkommisjonens kritikk av PST». I L. Hausken, S.R. Yazdani og T.K. Haagensen (red.), *Fra terror til overvåkning: Overvåkning i Norge, et kritisk prosjekt*, s. 181–227. Oslo: Vidarforlaget.

Handegård, T.L., og C.R. Berg (2020). «Kunnskapsbasert politiarbeid – kunnskap til å stole på?». *Nordic Journal of Studies in Policing*, 7(1): 39–60. <https://doi.org/10.18261/issn.2703-7045-2020-01-06>

Hope, T. (2020). «Epistemic public criminology: The fallacies of evidence-based policing». I T. Daems og S. Pleysier (red.), *Criminology and Democratic Politics*, s. 163–183. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780367821906>

Latour, B. (1999). *Pandora's Hope: Essays on the reality of science studies*. Harvard: Harvard University Press.

Law, J. (2004). *After method: Mess in social science research*. London: Routledge.

Lien, M.E., K.G. Nustad og G.B. Ween (2012). «Introduksjon. ANTropologiens grenseflater». *Norsk Antropologisk Tidsskrift*, 23(3–4): 214–224.

<https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2898-2012-03-04-02>

Lomell, H.M. (2014). «Forventninger om beskyttelse». I L. Hausken, S.R. Yazdani og T.K. Haagensen (red.), *Fra terror til overvåkning: Overvåkning i Norge, et kritisk prosjekt*, s. 39–62. Oslo: Vidarforlaget.

Lundgaard, J.M. (2021). *Nød og neppe: Fra anrop til beslutning ved politiets operasjonssentral*. Oslo: Universitetsforlaget. <https://doi.org/10.18261/9788215040974-2021>

Manning, P.K. (1992). «Information Technologies and the Police». *Crime and Justice*, 15: 349–398. <https://doi.org/10.1086/449197>

Mol, A. (2002). *The body multiple: Ontology in medical practice*. Durham: Duke University Press. <https://doi.org/10.1515/9780822384151>

NOU 2009: 12. *Et ansvarlig politi – Åpenhet, kontroll og læring*.

NOU 2012: 14. *Rapport fra 22. juli-kommisjonen*.

Politidirektoratet (2018). *Språk og innhold: Twitter i operasjonssentralene*. Oslo: Politidirektoratet.

Prop. 61 LS (2014–2015). *Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpolitireformen)*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.

Renå, H. (2018). *Police Coordination in Crises: Who knew what, when, where and why in managing the terrorist attacks in Oslo and Utøya in 2011?* Bergen: Universitetet i Bergen.

Schneider, C.J. (2016). *Policing and social media. Social control in an era of new media*. Lanham: Lexington Books.

Sherman, L.W. (2013). «The rise of evidence-based policing: Targeting, testing, and tracking». *Crime and justice*, 42: 377–451. <https://doi.org/10.1086/670819>

Smith, P. (1995). «On the unintended consequences of publishing performance data in the public sector». *International Journal of Public Administration*, 18(2–3): 277–310. <https://doi.org/10.1080/01900699508525011>

Thomassen, G., og J. Kääriäinen (2016). «System satisfaction, contact satisfaction, and trust in the police: A study of Norway». *European Journal of Policing Studies*, 3(4): 437–448.

van Dijk, J., og T. Poell (2013). «Understanding social media logic». *Media and communication*, 1(1): 2–14. <https://doi.org/10.17645/mac.v1i1.70>

Wathne, C.T. (2018). *Målstyring i politiet: i teori og praksis*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Wictorsen, M.L. (2013, 6. februar). «Det er farlig å være morsom på Twitter». *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/oslo/i/V66l/det-er-farlig-aa-vaere-morsom-paa-twitter>

Wood, M.A. (2020). «Policing's ‘meme strategy’: Understanding the rise of police social media engagement work». *Current issues in criminal justice*, 32(1): 40–58. <https://doi.org/10.1080/10345329.2019.1658695>

¹ <https://www.politiet.no/rad/trygg-nettbruk/politiets-nettpatrulje/>

² <https://twitter.com/oslopolitiops/status/1442809696281415682>

³ <https://twitter.com/oslopolitiops/status/1410302024852422662>